

TYÖVÄENOPISTON TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA LUKUVUOSILLE 2017 – 2020

1. Suunnitelman tarkoitus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat opistotoiminnan keskeisiä arvolähtökohtia. Opistotoiminta tarjoaa kaikille mahdollisuuksia omaehtoiseen oppimiseen, kehittymiseen ja harrastamiseen. Opistotoiminta on kaikille avointa ja kaikilla pääasiassa yli 16 – vuotiailla on mahdollisuus hakeutua opintoihin. Vaikka kaikilla on mahdollisuus hakea vapaasti opintotoimintaan, voi olla sosiaalisia, psyykkisiä, fyysisiä ja kulttuurisia esteitä osallistua toimintaan. Tavoitteena on tukea erityisesti sosiaalisesti ja koulutuksellisesti heikommassa asemassa olevien oppimista ja yhteiskunnallista osallisuutta.

Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki velvoittavat oppilaitoksia laatimaan opetusta ja muuta toimintaansa koskevat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Suunnitelma voi olla enintään kolmeksi vuodeksi. Suunnitelmaa valmisteltaessa on kuultava opiston opiskelijoiden näkemystä. Tämän suunnitelman laatimisessa on kuultu opiskelijajyhdistystä, järjestetty avoin keskustelutilaisuus ja internet-kysely kuntalaisille.

Tasa-arvosuunnitelma koskee sukupuolten tasa-arvoa, jolla tarkoitetaan naisten ja miesten tasa-arvoa sekä tasa-arvoa sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta riippumatta. Yhdenvertaisuussuunnitelma koskee ihmisten yhdenvertaisuutta riippumatta iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, terveydentilasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Helsingin kaupungin strategiassa korostetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa palvelujen tarjonnassa. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta strategiassa korostuu kuntalaisten osallisuus, demokratian vahvistaminen, heikommassa asemassa olevien tukeminen ja kaupungin toiminnan yhteiskunnallinen tehtävä. Kohderyhmistä korostuvat nuoret, ikääntyvät ja maahanmuuttajat.

Työväenopisto täyttää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien veloitteet yhdistetyllä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla. Suunnitelma ohjaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämistä työväenopiston toiminnassa.

2. Nykytilan arviointi

2.1. Toimintaympäristön arviointi

Seuraavassa arvioidaan suomalaista yhteiskuntaa sukupuolten tasa-arvon ja ihmisten yhdenvertaisuuden kannalta sekä nostetaan esiin joitakin tästä näkökulmasta keskeisiä muutossuuntia.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokeminen

Eurooppalainen kysely syrjinnän kokemisesta kertoo, että Suomessa koetaan syrjintää tapahtuvan eniten etnisen taustan perusteella sekä seuraavaksi seksuaalisen suuntautumisen, iän, vammaisuuden ja sukupuolen perusteella.

Eri sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvo on suomalaisessa yhteiskunnassa laajasti jaettu arvo. Samalla usein oletetaan tasa-arvon jo toteutuneen ja tasa-arvoon liittyviä ongelmia ei tunnisteta.

Keskeisiä tasa-arvokysymyksiä ovat tasa-arvo yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, koulutuksen ja työelämän jakautuminen sukupuolen mukaan, sukupuolten väliset palkkaerot, työn ja perheen yhteensovittaminen sekä tasa-arvoinen vanhemmuus, sukupuolittunut väkivalta ja stereotyyppiset sukupuolikäsitykset. Lisäksi erityisesti miehiä koskevia kysymyksiä ovat syrjäytyminen, terveys ja hyvinvointi sekä kapea-alainen mieskuva. Syrjäytyneistä kaksi kolmesta on miehiä, miesten odotettu elinikä on naisia alempi, miehet käyttävät terveys- ja kulttuuripalveluja naisia vähemmän.

Yksi sukupuolten tasa-arvon edistämisen haasteista on irtautua kaksijakoisesta sukupuolikäsityksestä ja ottaa huomioon, että ihmiset ovat identiteetiltään muutakin kuin vain naisia tai miehiä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymykset yhdistyvät usein toisiinsa ja tyypillistä on ongelmien ja etuuksien kasaantuminen. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä kiinnitetään yhä enemmän huomiota eri taustatekijöiden ja sosiaalisten asemien yhtäaikaaisesti aiheuttamiin risteäviin vaikutuksiin.

Eriarvoistuminen yhteiskunnassa

Eriarvoisuus ja köyhyys ovat kasvaneet. Yhteiskunnan jakautuminen on lisääntynyt. Toimentulotuen saajien määrä on kasvanut. Lapsiperheiden asema on huonontunut ja köyhyys koskee yhä useammin myös koulutettujen vanhempien perheitä. Sukupuoli näkyy köyhyyden kohdentumisessa. Suurin köyhyysriski on yksinhuoltajilla, joista 80 % on naisia, ja ikääntyneillä yksin elävillä naisilla. Syrjäytymisvaarassa ovat erityisesti nuoret miehet. Yksinäisyys on kasvava ongelma.

Maahanmuutto

Viime vuosina lisääntynyt maahanmuutto on lisännyt tarvetta kotouttamiselle. Se on tuonut myös tarvetta suomalaisten tiedon lisääntymiselle ja ennakkoluulojen murtamiselle. Monikulttuurinen yhteiskunta koetaan toisaalta rikkautena, mutta toisaalta suvaitsemattomuus ja vihapuhe ovat lisääntyneet.

Digitalisaatio

Yhteiskunnan toimintojen ja palvelujen digitalisoituminen vaatii, että mahdollisimman suurella osalla väestöstä on perustaidot sähköiseen asiointiin. Digitaalisten taitojen puuttuminen johtaa elämän kapeutumiseen ja syrjäytymiseen. Vuonna 2015 melkein puoli miljoonaa yli 65-vuotiasta suomalaista ei ollut käyttänyt koskaan internetiä.

2.2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen työväenopiston toiminnassa

Opiston opetussuunnitelma

Opiston opetussuunnitelmassa 2015-2020 on määritelty tavoitteita tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta:

”Valtaosa opetuksesta on kaikille avointa eikä sitä ole suunnattu vain tietyille kohderyhmälle. Osa opetuksesta suunnitellaan kuitenkin erityisryhmien tarpeita palveleviksi, pedagogisista syistä tai osallistumiskynnyksen madaltamiseksi. Muita perusteita erityisryhmille ovat muun muassa suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan integroituminen, yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäiseminen, arjen hallinnan parantaminen ja osallisuuden kokemusten tarjoaminen. Erityisryhmistä opiston tarjonnassa keskeisiä ovat maahanmuuttajat ja ikääntyvä väestön osa. Myös muiden erityisryhmien oppimistarpeita otetaan harkinnan mukaan huomioon. Erityisryhmien opetus suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan niin, että pidemmälle edetessään opiskelija pystyy osallistumaan kaikille avoimeen tarjontaan. Opiston tavoitteena on toimia fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti esteettömänä oppilaitoksena.

Opetus on yleensä kaikille opiskelijoille avointa. Joitain ryhmiä voidaan perustelluista syistä suunnata eri sukupuolille. Tällaisia ryhmiä voi olla esim. liikunnan sukupuoleen liittyvät kurssit. Opetustarjontaa suunnitellaan niin, että se kiinnostaa mahdollisimman paljon eri sukupuolia. Opetustarjontaa voidaan suunnitella aliedustettuja sukupuolia kiinnostavammaksi kehittämällä opetussisältöjä ja -menetelmiä, suuntaamalla resursseja näitä kiinnostaviin oppiaineisiin, lisäämällä hakevaa ja jalkautuvaa toimintaa sekä tiedotusta.

Suunnittelussa ja päätöksenteossa otetaan huomioon eri sukupuolten tarpeet mahdollisimman tasapuolisesti. Opetuksen suunnittelussa kiinnitetään huomiota suunnittelijan sukupuolen mahdolliseen vaikutukseen. Lisäksi tavoitteena on lisätä ymmärrystä eri sukupuolten oppimistarpeista ja -tavoista, kehittää keinoja henkilöstön sukupuolijakauman tasapainottamiseksi. ” (s. 15)

”Vapaan sivistystyön opiskelijat ovat iältään, sosiaaliselta taustaltaan ja koulutukseltaan sekä aikaisemmilta oppimiskokemuksiltaan erilaisia. Ryhmäopetuksessa pyritään muuntamaan ryhmän heterogeenisuus ja ryhmän jäsenten yksilölliset erot opetukselliseksi voimavaraksi. Pedagogisin ratkaisuin pyritään minimoimaan oppimisen esteitä.

Osa opiston opetustiloista on erikoistiloja ja osa monenlaiseen opetukseen soveltuvia tiloja. Opistossa kokeillaan jatkuvasti uusia opetuksen järjestämisen muotoja. Avoimet oppimisympäristöt, pop up -toiminta, verkko-opetus, työpajatoiminta yms. madaltavat kynnystä osallistua opetukseen. Pop up -toimintaa ovat erilaiset teemapäiviin liittyvät työpajat, samoin kuin erilaiset avoimet opintopiirit, neuvontapisteet, tietoisikut.

Opiskeluun osallistumisen esteitä pyritään vähentämään tarjoamalla hyvä saavutettavuus ja helppo tavoitettavuus: opiston opetukseen voi osallistua paikan päällä fyysisessä tilassa tai virtuaalisesti kotoa käsin verkon kautta. ” (s. 19-20)

Opiston toiminta

Opistossa toteutettiin vuonna 2015 toiminnan arviointi sukupuolinäkökulmasta (suvaus). Opiskelijoista valtaosa on naisia ja sen vuoksi asetettiin tasa-arvon edistämiseksi talousarvioon tavoitteeksi lisätä miesopiskelijoiden määrää.

Opiston opetuksessa on otettu huomioon erilaiset erityisryhmät, joille on järjestetty omaa kurssitarjontaa. Näitä ryhmiä ovat mm. kehitysvammaiset, afaatikot, mielenterveyspotilaat, näkövammaiset, sosiaalisesti syrjäytyneet ja maahanmuuttajat. Nuorten syrjäytymisen estämiseksi on suunniteltu kurseja (pulssi –hanke, nuorten vaikuttamiskanava Ruuti). Lapsiperheiden tukemiseksi on järjestetty runsaasti perhekursseja. Eri vapaaehtoistoimijoiden kanssa on järjestetty kurssitoimintaa, jonka tavoitteena on yhdenvertaisuus. Opiston ryhmät ovat myös esiintyneet mm. palvelutaloissa ja sairaaloissa.

Opiston avustuspolitiikassa on tuettu mm. esteettömyyttä ja maahanmuuttajien integraatiota.

Opistossa on esteettömyyssuunnitelma ja tiloja on tarkasteltu paitsi fyysisen, myös sosiaalisen ja psyykkisen esteettömyyden kannalta.

Opiskelun sisällöissä on kiinnitetty huomiota tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemoihin (esim. toiseus kuvataiteen keinoin, luennot tasa-arvotemasta).

Yksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen keino on ollut opiston maksupolitiikka: maksut on pyritty pitämään suhteellisen alhaisina, jotta opiskelu olisi mahdollista kaikille. Erityisryhmille on alhaisemmat kurssimaksut ja sosiaalisin syin on voinut saada vapautuksia tai alennuksia kurssimaksuista (mm. ikäihmisten ja vammais- ym. erityisryhmien kurssit puoleen hintaan, opiskelijoiden alennukset). Yksi tukimuoto on se, että kurssien ryhmäkoko voi olla pienempi erityisryhmillä. Myös opintoseteleitä on jaettu heikommassa asemassa oleville.

Alueellisten hyvinvointierojen tasaamiseksi opisto on painottanut toimintaa alueellisen positiivisen erityiskohtelun/erityistoimenpiteiden alueille, joissa on keskimääräistä enemmän huono-osaisuutta.

Opistossa toimii opiskelijoiden yhdistys nimeltään Opistolaisyhdistys, jonka tehtävänä on toimia yhdyssiteenä opiston ja opiskelijoiden välillä.

3. Tavoitteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi

Kun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on edistetty, on tapahtunut seuraavia muutoksia:

- Opistossa arvioidaan vuosittain opetustarjontaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.
- Aliedustettujen ryhmien mahdollisuudet osallistua yhdenvertaisesti opiston toimintaan ovat parantuneet.
- Miesten osuus opiston opiskelijoista on kasvanut.
- Opisto on edistänyt tietoisuutta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta käsittelemällä näitä teemoja opetuksessa.
- Opettajien ja muun henkilökunnan tietoisuus tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta on vahvistunut.
- Opiston tilojen ja välineiden esteettömyys on parantunut.

4. Toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi

Työväenopisto pitää tavoitteenaan jatkaa nykyistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa. Sen lisäksi kehittämiskohteiksi valitaan seuraavat:

4.1. Opetussuunnitelmaa kehitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta

Osatavoite	Toimi	Aika	Vastuu
1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma otetaan osaksi opetussuunnitelmaa.	Opetussuunnitelman päivityksen yhteydessä siihen liitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	2019	Apulaisrehtori, Rehtori
	Tuntijaossa otetaan kanta sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.	2019	Apulaisrehtori, Rehtori, Koulutuspäälliköt
2. Erityisryhmien opetuksen linjauksen tekeminen	Selvitetään erityisryhmien opetuksen kehitys päätöksenteon pohjaksi.	2018	Apulaisrehtori
	Tehdään linjaus erityisryhmien opetuksesta	2019	Apulaisrehtori, rehtori

4.2. Opetustarjontaa kehitetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tukemaan

<p>1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemoja edistetään opiston opetuksessa.</p>	<p>Kerran lukuvuodessa järjestetään vähintään yksi tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta käsittelevä luento/luentosarja eri toimipisteissä vaihdellen. Kirjasto järjestää aiheesta tapahtumia ja teemainfoja.</p>	<p>2018, 2019</p>	<p>Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat</p>
<p>2. Miehille kohdennetun kurssitarjonnan lisääminen</p>	<p>Lisätään tasa-arvonäkökulmasta perusteltua mieserityistä opetustarjontaa (esim. äijäjooga, miesten ruokakurssit)</p> <p>Lisätään opetusta, joka kiinnostaa miehiä, koulutustarpeen kartoitus (esim. kohdennettu internet-kysely, kutsunnat Opistotalossa, työttömien yhdistykset, opiston miesopiskelijat)</p> <p>Selvitetään uuden toimialan sisällä teknisen työn opetustilojen lisäämismahdollisuuksia.</p>	<p>2018</p> <p>2019</p> <p>2018</p>	<p>Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat</p> <p>Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat</p> <p>Rehtori, Apulaisrehtori</p>
<p>3. Ehkäistään ikääntyvien digisyrjäytymistä</p>	<p>Kehitetään digitaalisten perusvalmiuksien opettamista ikääntyville ihmisille</p>	<p>2017, 2018, 2019</p>	<p>Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat</p>
<p>4. Opiston henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamisen parantaminen</p>	<p>Suunnittelijoiden sekä tuntiopettajien osaamista tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen vahvistetaan koulutuksilla ja yhteisillä työpajoilla (esim. miten vammaisen opiskelija kohdataan).</p>	<p>2018</p>	<p>Apulaisrehtori, Koulutuspäälliköt</p>

5. Opiston opiskelijoiden sukupuolijaon seuraamista tarkennetaan.	Yleisluentojen osallistujien sukupuolijakaumaa seurataan kahden kuukauden ajan, jotta saadaan tarkennettua tietoa opiston opiskelijoiden sukupuolijaosta.	2017	Apulaisrehtori, Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat, Opistoisännät
---	---	------	--

4.3. Aliedustetut ryhmät tavoitetaan paremmin

1. Aliedustettuja ryhmiä edustavien järjestöjen kanssa yhteistyön kehittäminen	Kehitetään yhteistyötä esim. maahanmuuttajajärjestöjen kanssa kartoittamalla aliedustettujen ryhmien toiveita ja koulutustarpeita	2018, 2019	Koulutuspäälliköt
2. Kokeillaan uudenlaisia oppimisen konteksteja aliedustettujen ryhmien tavoittamiseksi	Kehitetään ja kokeillaan uudenlaisia opiskelun konteksteja (tapahtumia, erilaisia sosiaalisia näyttämöitä, kohtaamiskahvila, sivistysluotsi), joilla madalletaan osallistumisen kynnystä. Esim. opistokirjaston uudet toimintamuodot, yhteistyö Opistolaisyhdistyksen kanssa ”kohtaamiskahvila – kokeilu”.	2018, 2019, 2020	Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat
3. Kehitetään toimia nuorten tavoittamiseksi	Nuorien väliinpuotoajien tavoittamiseksi kehitetään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen oppilashuoltoyksikön kanssa.	2019	Apulaisrehtori, Koulutuspäälliköt
4. Maahanmuuttajien integraatiota edistetään	Edistetään maahanmuuttajien hakeutumista ns. normaali-kursseille. Käytetään s2 ryhmiä ”sisäänheittäjinä”.	2018	Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat
5. Yksinäisten tavoittaminen ja motivoiminen opintojen pariin	Opintokaveri-kokeilu, yhteistyö kulttuurikaveri – hankkeen kanssa. Opintokaverien koulutus ja kampanja.	2019, 2020	Apulaisrehtori, Koulutuspäälliköt, Suunnittelijat, Tuntiopettajat, Opistolaisyhdistys

	Vrt. yliopiston Opinder tai Facebook –ryhmät.		
6. Alueellisen eriarvoisuuden vähentäminen	Alueellisen erityiskohtelun alueille kohdennetaan lisää resursseja ilmenneiden tarpeiden mukaan.	2018, 2019, 2020	Apulaisrehtori, Koulutuspäälliköt
7. Tilojen esteettömyyden parantaminen	Kehitetään järjestelmä uudessa toimialassa, jossa esteettömyyteen liittyvät ongelmat saatetaan asiasta vastaavien tietoon toimenpiteitä varten (hallinnon tilapalvelu ja palvelukeskus)	2018	Apulaisrehtori

4.4. Viestintää kehitetään edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta

1. Kehitetään opinto-ohjelman visuaalista asua –tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta	Arvioidaan opinto-ohjelmien visuaalinen asu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista (myös esim. vammaiset opiskelijat näkyväksi). Otetaan arvioinnin tulos huomioon opinto-ohjelman visuaalisessa ilmeessä.	2018 2018	Apulaisrehtori, Viestintä
2. Edistetään sukupuolten moninaisuus -näkökulmaa	Sukupuolten moninaisuus otetaan huomioon viestinnässä esim. opiston tilojen kylteissä, opiston lomakkeissa yms.	2018	Apulaisrehtori, Viestintä
3. Syrjinnän vastaisen ilmapiirin vahvistaminen	Opiston omista tiloista kiinnitetään ”Opisto on syrjinnästä vapaa vyöhyke” -tarroja.	2017	Apulaisrehtori, Viestintä, Tilat, (palvelukeskus)
4. Opiston brändin kehittäminen	Selvitetään opiston nimi ja sen muutostarve opiskeluasteiden poistamisen näkökulmasta. Myös laajemmin opistomielikuvan kehittäminen.	2019	Rehtori, Apulaisrehtori

4. Suunnitelman toimeenpano, seuranta ja arviointi

Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2017 ja se kumoaa samalla työväenopiston tasa-arvosuunnitelman, joka on päivätty 11.7.2001. Suunnitelma on voimassa 1.8.2020 saakka. Suunnitelma päivitetään 2020 ja päivitetty suunnitelma tulee voimaan 1.8.2020.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanosta vastaa opiston johto: rehtori, apulaisrehtori ja koulutuspäälliköt, vastuuhenkilönä on apulaisrehtori. Vuosittaiset tavoitteet määritellään talousarvion perustelutekstissä tai muussa vastaavassa asiakirjassa.

Kummallekin kalenterivuodelle määritellään suunnitelman mukaiset konkreettiset tavoitteet. Suunnitelman tavoitteiden toteutuminen arvioidaan opiston toimintakertomuksen yhteydessä.

Liitteet

Liite 1:

Työväenopiston ainealojen opetussuunnitelmien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

Liite 2:

Muistio Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus työväenopistossa –keskustelutilaisuudesta 4.3.2017

Liite 3:

Raportti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta työväenopistossa koskeneesta kuntalaiskyselystä (Opiston kotisivun digium-kysely 21.3.-10.4.2017)

Lähteet

Eino ei ole koskaan käynyt internetissä – digikelkasta tippuminen uhkaa osaa ikääntyvistä. Yle-uutiset 19.10.2016.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016 – 2019. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2016:4.

Jonkun pitäisi opettaa 80-vuotias Liisa ja puoli miljoonaa ... Yle-uutiset 9.1.2017.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986.

Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa. Työryhmän loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriö raportteja ja muistioita 2014:34.

Tasa-arvolaki, oppilaitokset ja sukupuolten tasa-arvo. Sosiaali- ja terveysministeriö. Esite 2015.

Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2010:8.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Opiston ainealojen näkemyksiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta opetuksessa

Opisto eri ainealatiimit ovat tehneet ainealojen omat opetussuunnitelmat (STOJK 18.4.2017), joihin sisältyy osio tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta ainealalla. Seuraavat tekstit on koottu näistä opetussuunnitelmista.

Kielten ja tietoaineiden yksikkö

Luonto ja ympäristö

Sekä luonto ja ympäristö että liikenne ja merenkulku -ainealan opetuksen kohderyhmänä ovat kaikki aikuiset kansalaiset. Lisäksi opetuksessa huomioidaan tiettyjä erityisryhmiä kuten lapsiperheet ja maahanmuuttajat. Erityisryhmiä huomioidaan vuosittain tarpeiden mukaan. Sukupuolten tasa-arvo toteutuu kursseilla hyvin. Ainealojen kursseille osallistujista on miehiä lähes puolet.

Pyrkimyksenä on, että kursseille ja retkille osallistuminen antaa osallistujalle luontoelämysten lisäksi myös osallisuuden kokemuksia ja tarjoaa mahdollisuuden sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Osallisuuden kokemukset edistävät osaltaan kansalaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tavoitteita.

Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri

Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri -ainealan opetuksen kohderyhmänä ovat lähtökohtaisesti kaikki aikuiset kansalaiset. Kursseille ja luennoille voi ilmoittautua oman kiinnostuksensa mukaan kuka tahansa. Lisäksi opetuksessa huomioidaan tiettyjä erityisryhmiä kuten ikäihmiset, maahanmuuttajat tai erityistä tukea tarvitsevat kuten afaattiset henkilöt, kehitysvammaiset, mielenterveyskuntoutajat, muistisairaat tai näkövammaiset. Erityisryhmiä huomioidaan vuosittain tarkistettavilla painotuksilla.

Pyrkimyksenä on, että opetus toimii myös syrjäytymisen ehkäisijänä. Tämä on huomioitu opetuksen järjestelyissä: opetusta järjestetään sekä kursseina että yleisluentoina. Erityisen matala osallistumiskynnys on opiston ilmaisilla yleisluennoilla. Niihin on vapaa pääsy, joten luennoille on kenen tahansa helppo tulla, eikä osallistuminen edellytä kurssille sitoutumista. Ainealalla järjestetään myös kursseja, joiden tavoitteena on edistää erityisesti työttömien opiskelijoiden työelämätaitoja, sekä kursseja jotka antavat valmiuksia omaa yritystoimintaa varten.

Suomi toisena kielenä

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eri ryhmien kesken toteutuu S2-aineessa usein hyvin. Opiskelijoina on viime vuosina ollut n. 40 % miehiä ja 60 % naisia. Myös eri kansallisuuksia on runsaasti edustettuina. Yhdessä ryhmässä voi olla jopa 12 eri maan edustajaa, ikähaarukka on myös laaja. Kurssitarjonta suunnitellaan niin, että opetus soveltuu erilaiset lähtökohdat omaaville opiskelijoille. Aliedustettuina ovat olleet ainoastaan heikon koulutustaustan omaavat naiset, etenkin kotiäidit ja seniorimiehet, vaikka heillekin on järjestetty erikseen kohdennettuja kursseja.

Vieraat kielet

Suomenkielisen työväenopiston kieltenopetuksen lähtökohtana on opiskelijoiden tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Kurssit, luennot ja tapahtumat ovat avoimia kaikille, ja kaikki ovat niille tervetulleita taustastaan, henkilökohtaisista ominaisuuksistaan, vakaumuksistaan, suuntautumisistaan ja rajoittuneisuuksistaan riippumatta. Kieliopinnot ovat helposti saavutettavissa: kurssit ovat edullisia, ja niitä on tarjolla eri puolilla Helsinkiä.

Osa tarjonnasta voidaan kohdentaa positiivisen diskriminaation periaatteiden mukaisesti erityisesti jollekin erikseen määritellylle kohderyhmälle, mikäli tähän katsotaan olevan tarvetta.

Kieltenopettajia kehoitetaan omalla toiminnallaan edistämään ryhmiensä opiskelijoiden tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta opetustilanteessa sekä puuttumaan mahdollisiin ongelmakohtiin ja raportoimaan niistä eteenpäin, jotta voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin opetuksellisen tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden edelleen kehittämiseksi.

Taideaineiden yksikkö

Media

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat kiinteästi ainealan opetuksen sisällöissä: samalla kun kursseilla harjoitellaan eri medioiden toimintaperiaatteita, harjoitellaan niissä asettautumista toisen asemaan, käydään eettistä pohdintaa, ja käsitellään inhimillisten pyrkimysten sekä vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja etsimällä niihin ratkaisuja ainealan tarjoamien keinojen kautta.

Median aineala kiinnittää erityistä huomiota sosiaalisen, taloudellisen ja etnisen yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Sosiaalinen yhdenvertaisuus pitää sisällään sananvapauden ja mahdollisuuden osallistua aktiivisena ja tasaveroisena kansalaisena yhteiskunnan toimintaan. Taloudellinen yhdenvertaisuus sisältää muun muassa mahdollisuuden hyödyntää laitteistoa, jonka hankkiminen itse vaatii kohtuutonta panostusta. Etninen yhdenvertaisuus tarkoittaa, että aineala kannustaa eri kulttuuritaustan omaavia ihmisiä toimimaan yhdessä ja löytämään rakentavia keinoja ratkaista ristiriitoja. Opisto siis tarjoaa taitoja, joiden hallitseminen on keskeistä yhteiskunnan tasaveroisena jäsenenä toimimiseen.

Ainealan piirissä suunnitellaan kursseja myös opistotasolla aliedustetuille ryhmille, kuten alle 40-vuotiaille miehille. Tasa-arvokysymyksiä pohditaan eri kursseilla ottamalla käsittelyyn median toistamia myyttejä ja stereotyyppioita. Esimerkiksi elokuva- ja peliteollisuudessa on runsaasti esimerkkejä tasa-arvon toteutumattomuudesta. Myyttejä puretaan auki hyödyntäen muun muassa ilmiöoppimisen menetelmiä.

Median tiimissä työskentelee tasapuolisesti naisia ja miehiä. Myös uusia opettajia valittaessa pyritään kiinnittämään huomiota siihen, että opettajakunnassa on eri etnisiä ryhmiä, ikäryhmiä ja sukupuolta edustavia henkilöitä.

Musiikki

Musiikinopetuksen työtavat mahdollistavat opiskelun tasavertaisesti ikään, sukupuoleen, kansalaisuuteen tai vakaumukseen katsomatta. Kursseille voi ilmoittautua oman kiinnostuksensa mukaan kuka tahansa yli 16-vuotias.

Ikäihmisille, maahanmuuttajille ja terveydentilansa vuoksi erityisasemassa oleville on tarjolla omia kursseja.

Musiikin oppiminen, itseilmaisu ja ilo musiikista tuovat yhteen hyvin eritaustaisia ja ikäisiä ihmisiä, mikä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Erityisen matala osallistumiskynnys on maksuttomilla konserteilla, luennoilla ja tapahtumilla.

Kuvataide

Tavoitteena on tarjota opiskelumahdollisuuksia tasapuolisesti eri kaupunginosissa hyvien kulkuyhteyksien päässä. Kursseja pyritään järjestämään vaihtelevasti eri pituisina ja eri ajankohtina, jotta niille on mahdollista kaikkien osallistua.

Opiskelijoiden erilaisia valmiuksia ja tarpeita huomioidaan eriyttämällä kurssiohjelmia ja tehtävänantoja. Erityistarpeita omaaville kohderyhmille voidaan perustaa omia kursseja opiston linjausten ja käytössä olevien resurssien puitteissa.

Opetusta ja opetustiloja kehitetään soveltumaan kaikille tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökohdat huomioiden.

Äidinkieli, kirjallisuus ja teatteri

Aineala on vahvasti sitoutunut toteuttamaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta opetuksessaan, kansalaisuuteen, äidinkieleen, ikään, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai taloudelliseen asemaan katsomatta. Tämä tulee esille jo käsitteissä ilmaisun- ja sananvapaus, jotka läpäisevät ainealan koko opetuksen. Aineala tuottaa kirjoitettua, puhuttua, painettua, audiovisuaalista tekstiä ja informaatiota. Teatteri- ja draamaopetuksen kautta myös kehollinen ilmaisu toteutuu.

Opetuksen keskiössä on vuorovaikutus ja dialogi, joita toteutetaan keskenään samanarvoisten ja tasavertaisten toimijoiden kanssa. Sekä äidinkielen, kirjallisuuden että teatterin ja draaman opetuksessa on opetustarjontaa, jossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymykset nivotaan keskeiseksi osaksi opetusta. Ainealan monipuoliset opetusmenetelmät, joissa huomioidaan niin auditiivinen, visuaalinen kuin kinesteettinen oppiminen mahdollistavat kaikille osallistujille esteettömän ja merkityksellisen osallistumisen opetukseen. Kirjallisuuden opetuksen menetelmiä ovat mm. kirjallisuuden soveltavat menetelmät eli luova kirjoittaminen, kirjallisuuskeskustelut, paneelit, alustukset, luennot. Luovan ja elämäkerrallisen kirjoittamisen kursseilla reflektoidaan kunkin opiskelijan kokemuksia sekä kirjoituksissa että palautteissa. Jokaisella opiskelijalla on tasavertainen osallistumismahdollisuus. Kurssien esteettömyys toteutuu myös siten, että osalla kirjoittamisen kursseista on mahdollista kirjoittaa käsin, jos opiskelijalla ei ole tietokoneen käyttömahdollisuutta. Teatterin opetuksessa roolityöskentely ja lukuisat teatterilähtöiset menetelmät, kuten erilaiset tunne-, puhe-, liike- tanssi- ja improvisaatio sekä ilmiökohtainen tutkiminen, keskustelut ja niiden kautta saavutettu kokemuksellisuus antavat mahdollisuuden käsitellä ihmisenä olemisen ja toimimisen moninaisuutta. Pitkäjänteisissä kurssikokonaisuuksissa orientaatio ympäröivään todellisuuteen suhteessa itseen ja yhteisöön syvenee ja avaa uusia näkökulmia myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymyksiin.

Aineala turvaa osallistumismahdollisuuden kaikille tarjoamalla erityisryhmille omaa opetusta sekä tarpeen mukaan eriyttää ryhmäopetusta kunkin oppijan osaamis pohjaan sopivaksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteita toteutetaan myös opetushenkilöstön rekrytoimisessa.

Taitoaineiden yksikkö

Hyvinvointi ja terveys

Hyvinvointi- ja terveys –ainealan opetus soveltuu eri sukupuolille. Suurimmaksi osaksi opiskelijat ovat kuitenkin naisia. Miesten osuus on suurimmillaan terveyttä käsittelevillä yleisluennoilla. Naisia kiinnostavat omaan hyvinvointiin liittyvät ja usein hoidolliset aiheet. Myös opettajat ovat pääosin naisia, vaikkakin miesopettajien kursseja on myös tarjolla. Opiskelijat ovat eri ikäisiä ja sosio-ekonomisilta taustoiltaan erilaisia. Maahanmuuttajia on opiskelijoina melko vähän. Pieni osa on myös niitä opiskelijoita, jotka hyötyisivät opetustarjonnasta eniten.

Jotta opiston opetus tavoittaisi aliedustettuja ryhmiä, tarvitaan yhteistyötä erilaisten viranomaisten, yhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Tällöin voidaan paremmin suunnitella tarjontaa juuri kyseiselle kohderyhmälle. Osallistumisen kynnyksenä voi olla kielitaito, häpeä tai vain se, että ei tunneta opistoa ja sen laajaa tarjontaa. Toisaalta opetussisällöt joko eivät vastaa koettua tarvetta tai niiden tarvetta ja mahdollista hyötyä ei tunnisteta omassa elämässä.

Terveyden ja hyvinvoinnin opetus vastaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vaateeseen siten, että jokaisella on mahdollisuus ottaa vastuuta omasta itsestään ja hyvinvoinnistaan opetuksen avulla.

Liikunta

Jotta tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kiinnitetään suunnittelussa ja opetuksen toteuttamisessa huomiota siihen, että kaikilla on mahdollisuus osallistua opetukseen riippumatta asuinpaikasta, tulotasosta, etnisestä ryhmästä, sukupuolesta tai taito- ja kuntotasosta.

Opetuksen tulee olla jatkossakin edullista, jotta hinta ei ole este osallistumiselle ja näin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Työväenopiston liikuntakurssien hinnat ovat edullisia verrattuna yksityisten palveluntuottajien tarjoamiin palveluihin. Tämä mahdollistaa vähävaraisempienkin osallistujien mukaantulon liikunnalliseen harrastustoimintaan.

Liikunnan ryhmät saattavat olla hyvin heterogeenisiä ja siten opettajalla on tärkeä rooli huomioida eri lähtökohdista tulevat asiakkaat. Hyvin suunniteltu eriyttäminen luo ilmapiirin, jossa kaikenkuntoinen ja -tasoinen tuntee olevansa yhtä tärkeä. Liikunnan opetus antaa myös hyvät mahdollisuudet yhdessä tekemiseen ja erilaisten ihmisten tapaamiseen. Liikuntaryhmässä voidaan liikkua tasavertaisina riippumatta esimerkiksi koulutustasosta tai äidinkielestä. Omia liikuntakursseja tarjotaan myös perheille, miehille, senioreille ja maahanmuuttajille.

Ikääntyvät ja yksinäiset ihmiset sekä liikkumattomat työikäiset ovat kohderyhmiä, joille tulee erityisesti tulevaisuudessa kohdentaa toimintaamme. Tulevaisuuden tavoitteena on lisätä matalan kynnyksen tutustumis- ja alkeiskursseja runsaammin lähelle asiakkaita. Osallistumisen vaivattomuus helpottaa myös passiivisten liikkujien osallistumista.

Opettaja voi omalla esimerkillään lisätä erilaisten ihmisten hyväksyntää ja rohkaista vuorovaikutukseen.

Kotitalous

Kotitalousopetuksen arvot: toisen ihmisen kunnioittaminen ja hyväksyminen, itsensä kehittäminen, yhteistoiminnallisuus sekä hyvinvoinnin lisääminen ja elämänilo tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Toiminnan tarkoituksena tarjota virkistystä, ehkäistä syrjäytymistä tai sen uhkaa sekä tarjota mahdollisuuksia integroitua (takaisin) suomalaiseen yhteiskuntaan.

Kotitalousopetusta suunnataan kaikille avoimen tarjonnan lisäksi kohdennetusti eri ryhmille kuten mm. lapsille, miehille, eläkeläisille, maahanmuuttajille, eri vammaisryhmille, sosiaaliviraston asiakkaille, mielenterveyspalveluja käyttäville, päihdekuntoutujille ja heidän omaisilleen. Uutena ryhmänä ovat miesomaishoitajat.

Käsityö

Opetus pyrkii ehkäisemään syrjäytymistä. Tämä on huomioitu järjestelyissä: opetusta järjestetään eri puolilla kaupunkia aamusta iltaan, arkisin ja viikonloppuisin. Erytisen matala osallistumiskynnys on maksuttomilla yleisluennoilla ja erilaisilla tapahtumapajoilla.

Kursseille voi ilmoittautua oman kiinnostuksensa mukaan kuka tahansa yli 16-vuotias. Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, esim. vammaiset ja mielenterveyskuntoutujat pyritään ohjaamaan kursseille, jotka järjestetään yhteistyössä erityisryhmien tarpeita tuntevien järjestöjen, kaupungin sosiaalitoimen tms. kanssa. Opiskelijamäärä ja opetusta tukevan ohjauksen määrä määritellään kurssikohtaisesti opiskelijaryhmän mukaan.

Palvelukeskuksissa järjestetään vanhuksille pienimuotoista opetusta ja kaikille avoimia luentoja ja senioreille päiväopetusta opiston omissa tiloissa.

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten integroitumista pyritään helpottamaan järjestämällä kaksikielisiä kursseja sekä käsityöhön tutustuttavia kursseja/opetuskertoja yhteistyössä S2-opetuksen kanssa. Tavoitteena on madaltaa maahanmuuttajien kynnystä tulla opistoon opiskelemaan.

Tietotekniikka

Tietotekniikan opetus edistää Helsingin kaupungin periaatteita myötäillen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia. Työväenopistossa opiskelu ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mielekästä tekemistä ja rytmiä arkeen sekä hyödyllisiä taitoja kartuttavia oppeja. Opetus palvelee myös sosiaalisia päämääriä. Kursseilla tapaa samasta aiheesta kiinnostuneita ihmisiä, voi kokea yhdessä oppimisen riemua sekä vahvistaa osallisten itseluottamusta oppijana ja kehittyvänä yksilönä.

Tietotekniikan opetus on toteutustavoiltaan moniulotteista. Opiskelijoiden oppimisprosessia tuetaan perinteisemmän ryhmäopetuksen lisäksi myös opiskelijoiden yksilölliset oppimistottumukset paremmin huomioivilla avoimen ja joustavan oppimisen tukipalveluilla, jotka käytännössä ovat erilaisia neuvonta- ja opastuspalveluita. Päätoimisen ja tuntipalkkaisen henkilöstön (asiantuntijaohjaus) lisäksi näitä tukipalveluita toteuttavat vapaaehtoiset tietotekniikan vertaisohjaajat, jolloin osallistumisen kynnys madaltuu. Teemme tiivistä yhteistyötä Ikäihmisten tietotekniikkayhdistys ENTER ry:n kanssa mm. tarjoten uusille vertaisohjaajille valmennuskoulutusta.

Lisäksi tarjolla on monimuotoisesti tai täysin etäyhteydellä toteutettuja tietoiskuja ja luentoja sekä verkkokursseja. Etätoteutukset edistävät yhdenvertaisuutta mm. alueellisesti ja antaa mahdollisuuden mm. liikuntarajoitteisille osallistua kotoa käsin. Luentotaltiointeja voivat seurata kullekin sopivana aikana myös ne, jotka eivät pääse reaaliaikaiseen sessioon paikan päälle.

Yhtenä tietotekniikkaopetuksen tavoitteena on tukea digitaalisen syrjäytymisen ennaltaehkäisyä. Esimerkiksi seniorikansalaiset, maahanmuuttajataustaiset ja työttömät saattavat ajautua uhanalaiseen asemaan uuden ajan kansalaistaitojen suhteen. Lisäksi työelämän vaatimukset tv-taitojen suhteen ovat kasvaneet.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 Suomessa oli n. puoli miljoonaa yli 65-vuotiasta (n. 40 % kaikista), jotka eivät olleet käyttäneet internetiä. Kohderyhmien osalta seniorit ovat olleet työväenopiston tietotekniikan opetuksessa vahvasti edustettuina.

Maahanmuuttajat ovat digitaitojen opiskelun suhteen kasvava ryhmä ja tietotekniikanopetusta onkin viime vuosina lisätty tälle kohderyhmälle. Puolet tietotekniikan opetuksen ja it-tuen tiimien henkilöstöstä on maahanmuuttajataustaisia. Päätoimiset it-tuet toteuttavat yli puolet opiston avoimen ja joustavan oppimisen tukimuodoista.

Miespuolisia opiskelijoita tietotekniikassa on opiston keskiarvoa enemmän. Opetussisältöjä ja teemoja ei varsinaisesti ole kohdennettu vain tietylle sukupuolelle sopivammaksi.

Muistio keskustelutilaisuus tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta 2.3. 2017
Opistotalossa.

Läsnä työryhmän jäsenet: Eero Julkunen, pj. Sinikka Mustakallio, Pia Castrén-Aaltonen, Jouko Sirenius ja Ari Myllymäki, rehtori Taina Saarinen, pyydettyjen puheenvuorojen pitäjät sekä opiston henkilökuntaa ja muita keskustelijoita yhteensä 10. Muistion laati Pia Castrén-Aaltonen.

Tilaisuuden ohjelma

Miksi opisto tekee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa?

- Tasa-arvokonsultti Sinikka Mustakallio, WoM

Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaluonnoksen esittely

- Apulaisrehtori Eero Julkunen

Pyydetty kommenttipuheenvuorot

Milla Sandt, tasa-arvoasian neuvottelukunnan va. pääsihteeri

Teemu Hokkanen, Miesjärjestöjen keskusliiton hallituksen jäsen

Opistolaisyhdistyksen edustaja Ritva Nuutinen

Milla Sandt:

- Kommentoi sukupuolinäkökulmasta. Oli ilahduttavaa lukea, hyvin huomioitu sukupuolien moninaisuus. Tunnistettu monenlaisia kynnyksiä ja esteitä osallistumiselle. Ilahdutti, että erityisesti heikommassa asemassa olevat on huomioitu esim. maksupolitiikassa. Hyvin mietitty miten sukupuolijakaumaan voidaan vaikuttaa. Opistossa järjestetään tasa-arvo –teemaisia kursseja.
- Miten tasa-arvoajattelu saataisiin sisällytettyä kaikkeen tarjontaan? Onko tasa-arvo ja sukupuolisensitiivisyys –teemat taustalla, vaikka niitä ei ole ääneen lausuttu? Miten saadaan käytäntöön? Ajattelutapa on saatava sisäistettyä. Siihen tarvitaan koulutusta.
- Suunnitelma on hieno, miten toimenpiteitä ja tavoitteita saataisiin vielä konkreettisemmiksi ja käytännönläheisiksi? Vielä selkeämmin esille tavoitteissa näkyviin ne asiat, mitkä mainittu ensimmäisellä sivulla tasa-arvosuunnitelmassa.

Teemu Hokkanen:

Plussia ja miinusia:

+ Kotiläksyjä on tehty ja taustoja selvitetty

- + Suunnitelmassa paljon hyvää tekstiä alussa
- + Maahanmuuttajien integrointi tärkeää
- + Kiinnitetty huomiota siihen, että yli 0,5 miljoonaa yli 65-vuotiasta ei ole koskaan käyttänyt internetiä.
- + Esteettömyys-asiat tärkeitä
- + Miehet huomioitu ”mieserityisillä” kursseilla
- HUOM! Vaarana stereotyyppiset sukupuolikäsitykset! Ihmiset ovat identiteetiltään muutakin kuin miehiä ja naisia.
- Mitä ovat liikunnan sukupuoleen erikoistuneet kurssit?

Ritva Nuutinen:

- Keitä tarkoitetaan heikommassa asemassa olevilla?
- Opistossa käy paljon ikäihmisiä, opisto ehkäisee heidän syrjäytymistään
- Mitä tarkoitetaan syrjäytyneillä?
- Muu sukupuolisuus saanut kohtuuttoman paljon huomiota
- Tulisi päästä enemmän tekemisiin maahanmuuttajien kanssa, se on hyvin tärkeää! Opistolaisyhdistys voisi olla mukana tässä toiminnassa.
- Ei ole havainnut etnistä syrjintää.
- Mitä tarkoitetaan jalkautumisella?
- Hienoa, että opisto voi myöntää jopa vapautuksen kurssimaksusta, ehkäisee syrjintää.
- Sosiaalinen kohtaaminen on tärkeää!
- Pitäisi olla maininta henkilöstön tasa-arvotilanteesta.

Taina Saarinen, rehtori:

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat lähtökohtaisesti vapaan sivistystyön sisällä oleva asia. Mutta täytyy saada mittareita, joilla niitä voidaan arvioida.
- Mitä ohjelma tarkoittaa konkreettisesti?
- Ohjelmaan on lisättävä Opiston toiminta –kohtaan opistolaisyhdistys, joka on tärkeä toimija opistossa.
- Kysymys: onko EFQM –selvityksessä mitään tähän liittyvää?
- Opiston johto sitoutuu ohjelmaan, mutta tätä täytyy vöyryttää toimialaan päin.

Vapaata keskustelua:

On huolestuttavaa, jos opiston ohjelmassa ei ole yhtään kurssia tasa-arvosta.

Yhteiskunnassa on miehiä niin huipulla kuin alhaalla. Miten tähän asiaan voisi vaikuttaa?

Opettajat tarvitsevat työvälineitä, jotta he pystyisivät paremmin suunnittelemaan TAYV – kursseja ja –luentoja.

Miten on tarkoitus vaikuttaa henkilöstön asenteisiin?

Eero Julkusen vastaus: On tarkoitus järjestää koulutusta.

Miten saataisiin ihmis-sensisitiivisyys näkyviin?

On mielenkiintoinen haaste, että joskus pitää ”erityis”ihminen ottaa erikseen huomioon, toisaalta heitä pitää kohdella kuten muitakin.

Taina Saarisen ehdotus: Opistossa voisi olla kylttejä: Syrjinnästä vapaa vyöhyke

Tulee suorittaa henkilökunnan itsearviointi.

Nettikyselyssä tiedustellaan, onko ihmisillä havaintoja syrjinnästä?

On tärkeää kiinnittää huomiota henkilökunnan asenteisiin. Miten saadaan tuntiopettajat sisäistämään TAYV- seikat?

On opettajalle suuri haaste ryhmäyttää ryhmä, joka syrjii esim. vammaista opiskelijaa. Miten opettaja kohtaa vammaisen ja toisaalta sen tai ne, jotka syrjivät vammaista opiskelijaa?

On tärkeää tukea enemmän heikkoja ihmisiä. Sitä voidaan kutsua sosiaalisesti ”hystereesiksi”, eli annetaan enemmän tukea heikoille. Positiivinen erityiskohtelu on tärkeää!

Tilaisuus päättyi klo 18. 15

Internet-kysely opiston kotisivulla

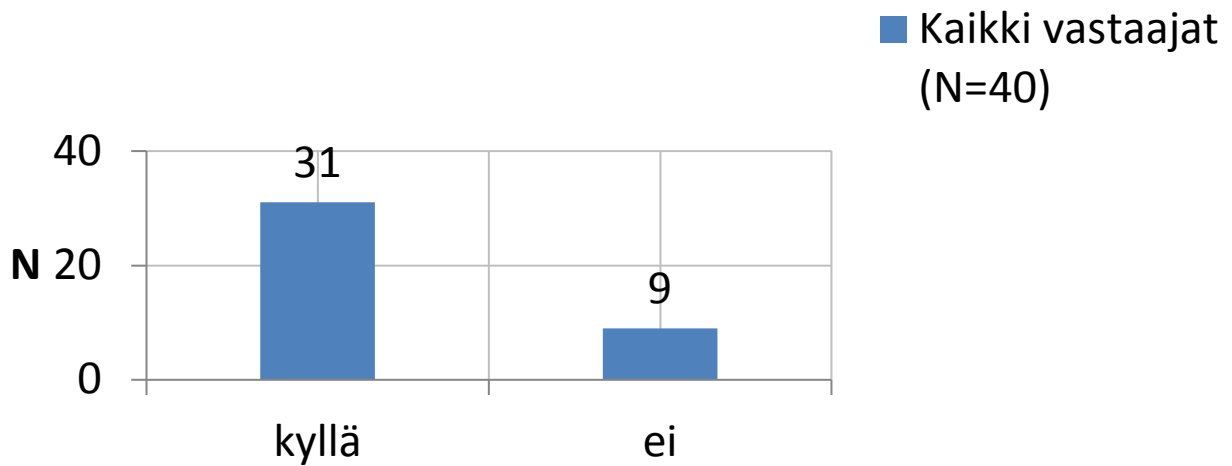
Kuntalaisnäkemysten keräämiseksi työväenopiston kotisivulla tehtiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusaiheinen digium-kysely 21.3.-6.4.2017. Kyselyä on käytetty hyväksi suunnitelmaa laadittaessa. Vastauksia saatiin 41.

Kysymykset olivat seuraavat:

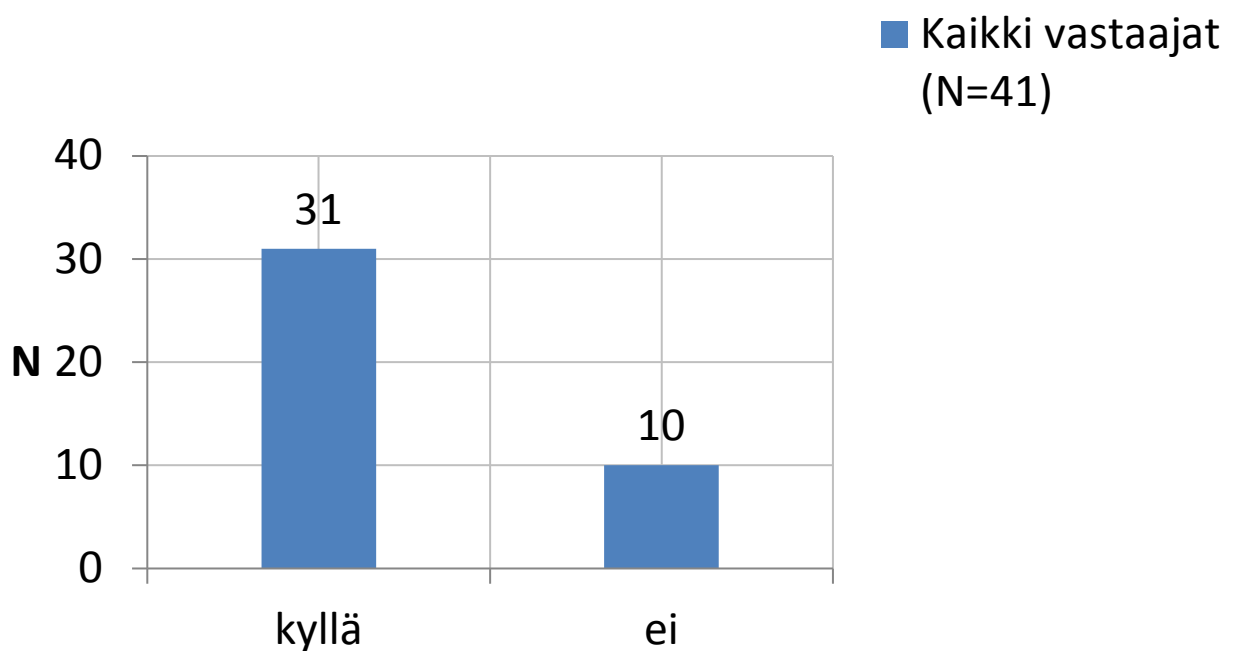
1. Toteutuuko mielestäsi opiston opetuksessa sukupuolten välinen tasa-arvo ja ihmisten yhdenvertaisuus?
- Jos ei, miten ei toteudu?
2. Onko opistossa mielestäsi riittävästi esteettömiä tiloja?
- Jos ei, miten tulisi parantaa?
3. Minkälaiset asiat voivat olla esteenä opiskelullesi työväenopistossa?
4. Ovatko kurssien hinnat esteenä osallistumisellesi kursseille?
5. Miten työväenopisto voi edistää sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta?
6. Vastaajan sukupuoli
7. Vastaajan ikäryhmä

Seuraavassa on kyselyn tuloksia.

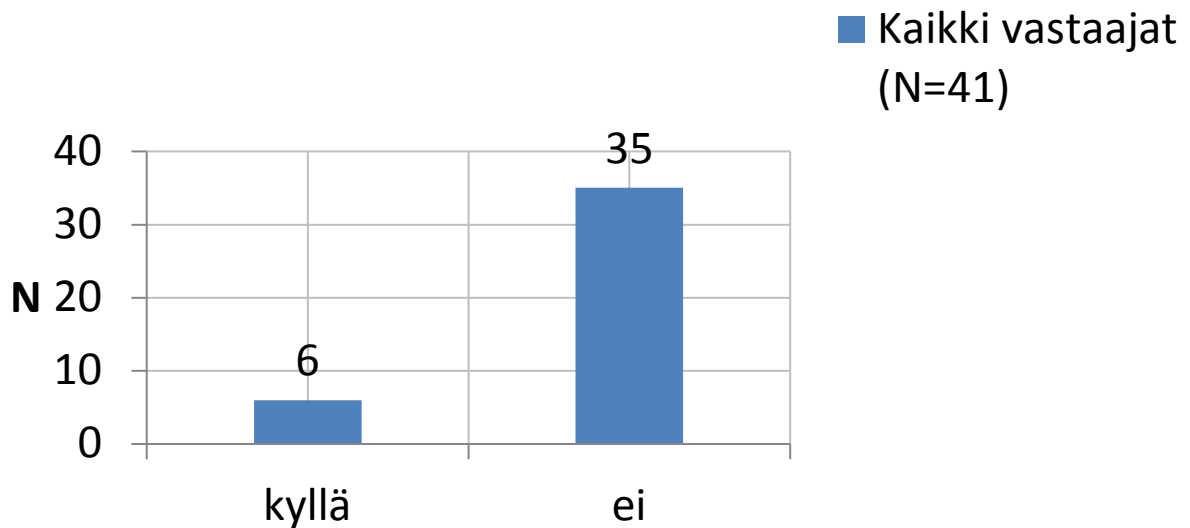
1. Toteutuuko mielestäsi opiston opetuksessa sukupuolten välinen tasa-arvo ja ihmisten yhdenvertaisuus?

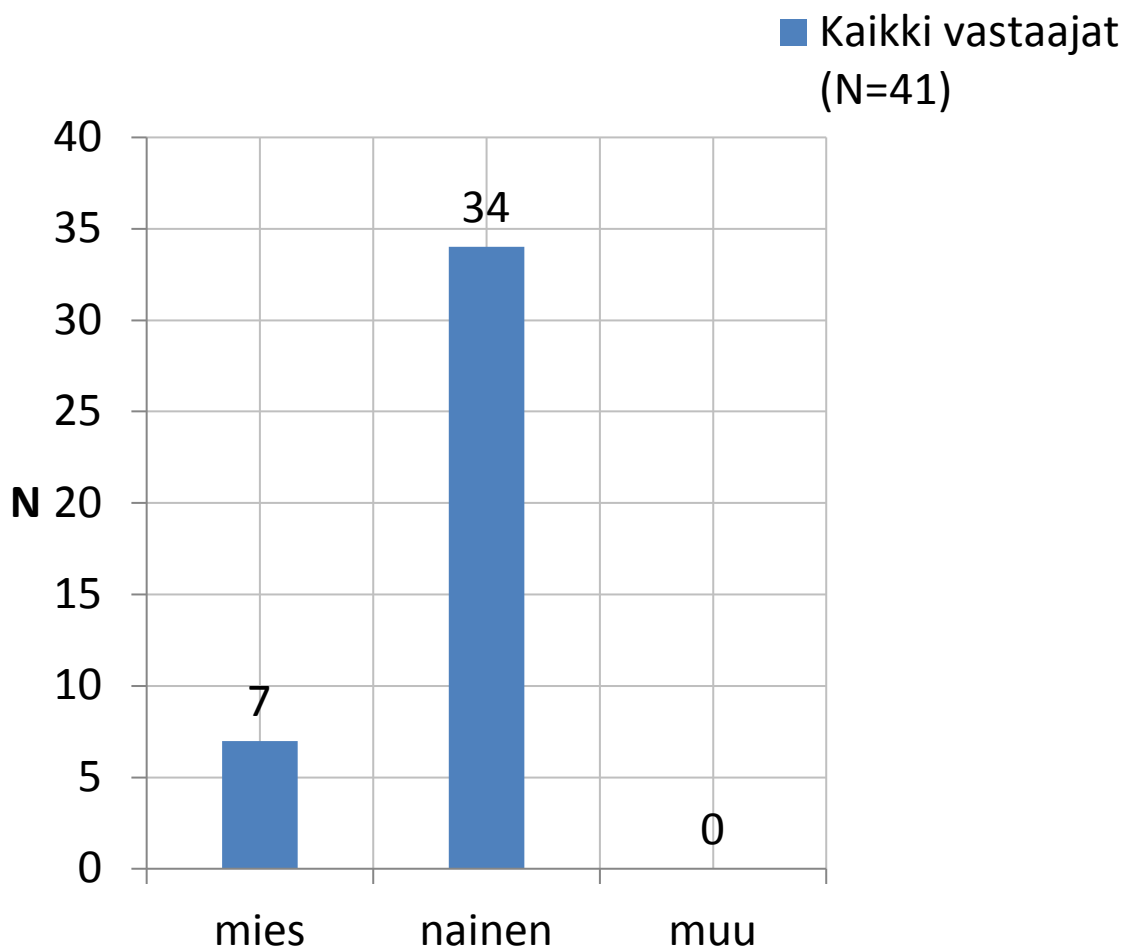
2. Onko opistossa mielestäsi riittävästi esteettömiä opetustiloja?

4. Ovatkokurssien hinnat esteenä osallistumisellesi kursseille?

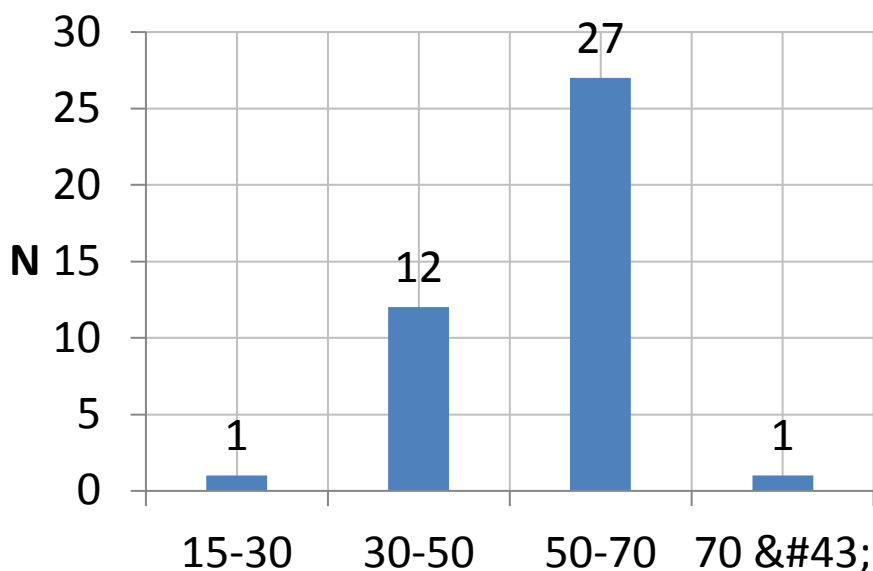

6. Sukupuoli

7. Ikäryhmäsi

■ Kaikki vastaajat
(N=41)

Vastaa kyselyyn!

Miten työväenopisto voi edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa?

Avoimet vastaukset

N=41

Vertailuryhmä: Kaikki vastaajat

1. Toteutuuko mielestäsi opiston opetuksessa sukupuolten välinen tasa-arvo ja ihmisten yhdenvertaisuus? Jos ei, niin miten ei toteudu?

Miehille suunnattua opetusta voisi olla enemmän, tulisi löytää heidän kiinnostuksensa kohteet tarkemmin

Periaatteessa toteutuu mutta opiston opiskelijat edustavat aktiivisia kansalaisia ja valtaryhmiä. Alakulttuuriryhmät puuttuvat opiston opiskelijoista, samoin sukupuoli- ja ikäjakauma on vinoutunut.

Oman kokemukseni mukaan kyllä, mutta minulla on kokemusta vain muutamasta kurssista.

Suoraan miehille suunnattua opetusta liian vähän.

Ei ole riittävästi teknisen työn tiloja työvälleineen.

Markkinointimateriaaleissa pitäisi näkyä paremmin erilaisia ihmisiä. Opistoissa voisi olla unisex-vessat.

Tuntiopettaja on usein huonommassa asemassa mm. määräaikaisen sopimuksen vuoksi verrattuna muihin.

Miehiä kiinnostavia kurssiaiheita on vähemmän kuin naisia kiinnostavia.

Tasa-arvon toteutumiseen ei varmaankaan vaikuta opiston suunnitelmat tai toteutustavat, vaan asiakaskunta näkyy olevan hyvin naisvaltainen esim. Pilates-kurssien opiskelijoista on selvä enemmistö naispuolisia. Toisaalta yleisluennoilla on huomattavan paljon miespuolisia osanottajia. Tietenkin miesten osanottoa voisi lisätä heille nimenomaan suunnatuilla kursseilla, mutta se taitaa olla tasa-arvo periaatteiden vastaista.

erityinen tarve saada mukaan miehiä! Tämähän on samaa kuin naiskiintiöiden vaatiminen yhteiskunnassa,.. Vanhempien naisten suosimien kurssien vähentäminen... Vastaisin kyllä, koska saa osallistua kurssille iästä ja sukupuolesta riippumatta, jos asia kiinnostaa, mutta mielestäni nyt on painotuksia, joiden tavoitteena ei tasa-arvo, vaan HALU saada lisää miehiä mukaan. Pitäisiköhän teattereissakin varata puolet paikoista miehille?

2. Onko opistossa mielestäsi riittävästi esteettömiä tiloja? Jos ei, mitä pitäisi parantaa?

Opetustilat ovat esteettömiä, muttei esim. sisäänkäynnit.

Uusissa toimitiloissa toteutuu esteettömyys, vanhassa opistotalossa on edelleen kynnyksiä

Juhlasalin pyörätuolille varatut tilat riittämättömät. Pyörätuolia käyttävät voisi ohjata saliin sivuovesta, sisäpihan puolelta?

Tiedän vain Opistotalon tilanteen ja käsittääkseni siellä on useampi esteetön tila.

esteettömiä tiloja on paljon, mutta ei kaikkialla. Voisiko esim pyörätuolia käyttäville tarjota mahdollisuutta valita opetuspaikka, jonne on helppo päästä.

Sisäänkäynnit tiloihin tehtävä esteettömiksi.

En osaa sanoa, mutta mietin juuri Helsinginkadun pistettä, siellähän on komiat rappuset, mutta taitaa hissikin olla.

Ainakin Näytteljäntie 14 Työväenopisto opistopisteeseen ei pääsee pyörätuolihminen, koska siellä porttaat, ei hissiä.

vastasin kyllä, muuta oikeasti haluna vastata "en osaa sanoa"

Kanneltalolle ei ilmeisesti pääse kuin portaita pitkin opetustiloihin. Ja iltaisin esim kotitaloustuntien jälkeen vain ulkoportaita. Pimeässä haastavaa normikuntoisellekin.

En osaa sanoa.

En osaa sanoa, minulla ei ole toimintaestettä joten ei ole tarvinnut testata asiaa

Taideluokissa on liikaa erilaisia toimintoja sijoitettu samaan tilaan.

Olen Silkkikutomolla Herttoniemessä. On se pääovi aika tiukka, ja raput on, jos on pyörätuoli, voi olla vaikeata pääsää. Itselläni ei liikuntavaivoja.

osa luokista käytävät liian kapeita pyörätuolille

3. Minkälaiset asiat voivat olla esteenä opiskelullesi työväenopistossa?

Esim. Maunulatalossa invapaikalta (parkkipaikalta sisäpihalla) pääseminen sisälle on muista ihmisistä kiinni. Oveen tarvitsee koodin ja avainkortin (joka on vain henkilökunnalla), joten oven avaaminen on siitä kiinni, että tulee joku avaamaan. Esteetön ovi pitäisi olla käytössä etenkin, kun invapaikka on sisäpihalla. Ovi pitäisi

toimia nappia painamalla, että se olisi myös pyörätuolin käyttäjälle toimiva. Maunula talossa ei ole myöskään mietitty Inva-Wc:n käyttöä loppuun saakka. Jos pyörätuolilla menee vessaan, niin kädellä ei yletä sulkemaan ovea. Eli, ovesta puuttuu sellainen ylimääräinen kahva (lähellä saranoita oleva tai lähes oven levyinen), joka mahdollistaa oven sulkemisen myös pyörätuolista (tämä ei ole omalla kohdalla este osallistumiselle, mutta tärkeä yksityiskohta esteettömyydessä)

Aikapula johtuen työ-, perhe- ja/tai opiskelutilanteesta, kiinnostava kurssi voi sijaita toisella puolella kaupunkia ja matka sinne kestää yli tunnin, vastenmielisyys koulumaista opetusta kohtaan esim. kielissä

Ajanpuute.

Kurssien isot ryhmät, kurssilaisten heterogeeniset tasot kurssilla.

Kurssien ajankohdat.

Niin edullisia kun kurssit ovatkin; rahattomuus. Esim. 30 kurssimaksu voi olla ylivoimainen. Opiston tuntemattomuus. On vielä monia jotka eivät tiedä opiston kursseista. Opistolla vanhahtavan laitoksen maine; ei ole "mediaseksikäs". Usein kuulee; "jos tämän tapahtuman järjestäisi XXX niin tämä paikka olisi täynnä."

Kurssit täyttyvät nopeasti

Materiaaleja ei saa soveltuvassa muodossa eli esim. sähköisenä. Opetushenkilöstö ei suostu ottamaan näkövammaista kurssille/opetukseen.

Kurssin hinta ja muut kustannukset

aikataulut

Monimuotoisuutta ja intersektionalisuutta käsitteleviä kursseja ei ole.

liian vähän kursseja, ei aina pääse haluamalleen kurssille miksi lukukaudet ovat niin lyhyitä, miksi huhtikuussa ja toukokuussa ei ole kursseja

Väärä ajankohta tai liian pitkä matka kurssipaikalle eli lisää lähiopetusta.

Vaikeat opiskeluajat, liian myöhään illalla. Kurssien peruuntuminen.

Ajan puute ja se, että haluaisin kursseja, joihin voisin osallistua äiti/tytär-teemalla (tytär 14 v.).

Ei ole esteitä, olen käynyt jo vuosia lähinnä tietotekniikan kursseilla.

Voimakkaat tuoksut (sprii tussit, maalit, öljyvärit ja tärpätti) luokissa ja aulatiloissa. Lisäksi pöly, savi- ja kipsipöly.

Ajanpuute, kiire ja väsymys.

Pölyiset tilat

Jos kurssimaksut nousevat kohtuutoman paljon. Tällä hetkellä sopivahintaiset kurssit, että voi osallistua halutessaan monelle kurssille.

etäisyydet

Kurssiaikojen sovittaminen työaikatauluihin ja muihin harrastuksiin.

opiskelupaikan huono sijainti joukkoliikennevälineillä tultaessa

Kurssien aikataulu. Toivoisin enemmän lyhytkursseja. Esim kielten kertaus. Eri liikuntalajeihin tutustumista jne. työikäisten haastaviin aikatauluihin soveltuvaa.

Olen kantasuomalainen, suhteellisen terve nainen jolla on riittävästi rahaa, joten ei mikään muuei estä opiskelua kuin se etten mahdu kurssille.

Taideluokissa esim Oulunkylässä poltetaan posliinia ja keramiikkaa opiskelutilassa . Tämä aiheuttaa myrkyllisiä aineita hengitysilmään. Tilaa ei pitäisi käyttää oleskeluun saatikka opiskeluun.

Kurssin pitopaikka on liian kaukana kotoa tai työpaikalta, omaan arkeen sopimaton kurssin aikataulu.

No ehkä just nuo liikuntaa rajoittavat asiat. Tietysti jos on pitkä matka kurssille, se voi olla este osallistua. Kaikenlaiset vammat,näkö ja kuulo ym. Tai opaskoira, jos joku on allerginen, tai ei ole sokeille opastusta. Mulla ei itsellä vaivaa.

Yhteydet, etäisyydet, hinnat (kulkeminen paikalle maksaa, materiaalit maksaa)

Tänä keväänä on käynyt muutaman kerran niin, ettei osallistujat ole mahtuneet Viipurin saliin. Onneksi suuri juhlasali on ollut vapaana. Harmillista, ettei opistolla ole muita yli 100 hengen opetustiloja. Harmin voisi lieventää video- ja etäopetustekniikalla: tilaisuus välitetään toisen opetustilaan, jossa sitä voisi seurata valkokankaalta tai suuret tilaisuudet voisi järjestää niin, että niihin olisi mahdollista osallistua etänä koti- tai kirjaston tietokoneen avulla. Johanna Mykrä on onnistuneesti kokeillut tätä etäopiskelua, joten osaamista ja laitteita opistolla on jo nyt.

Käsityön vähentäminen ja käsityöluokkien poistaminen käsityöltä

Kursseille pääseminen vaikeaa, Ikä (alle 18), liikuntatajoitteet, kurssin hinta, kurssin sijaintipaikka

kurseille ei mahdu, jos ei ole paikalla juuri, kun ilmoittautuminen alkaa tai yhteys netissä on sekunnin myöhässä täydet kurssit - ehtii ilmoittautua vain pariin kurssiin

5. Miten työväenopisto voi edistää sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta?

Sivistys ja kulttuurien tuntemus lisää tasa-arvoa, huomioidaan erityisryhmille tarkoitettu opetustarjonta, opettajina tulee monenlaisia ja eri taustaisia ihmisiä, tutkintotavoitteisessa opetuksessa tarvitaan pedagoginen pätevyys

Monipuolisella kurssitarjonnalla.

Aiheesta voisi järjestää kursseja eri kohderyhmille.

Tulemalla vastaan erityisjärjestelyjen kanssa, kun näkövammaisen haluaa tulla opiskelemaan. Tällainen on esim. materiaalien saaminen sähköisessä muodossa. Sähköisen muodon on oltava sellainen, että se toimii näkövammaisen käyttämien apuvälineiden kanssa.

En tiedä

Järjestämällä monimuotoisuutta ja intersektionalisuutta käsitteleviä kursseja.

edulliset ja ilmaiset kurssit luovat yhdenvertaisuutta

Sisäänheittokurssit ensi kosketus opetukseen ja siinä alhaiset hinnat.

Opetusjärjestelyt pyritään toteuttamaan niin, että kaikilla helsinkiläisillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet päästä ja osallistua koulutuksiin. Opetuspalvelujen tarjoamisessa ja opetuksen toteutuksessa huomioidaan erilaiset käyttäjäryhmät, kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet hakeutua opiston kursseille. Opetusta suunnataan myös erityisryhmille, kuten korkean iän seniorit, maahanmuuttajat ja kehitysvammaiset. Kurssimaksut pyritään pitämään hyvin edullisina, mikä osaltaan helpottaa opintoihin osallistumista. Tarvittaessa esimerkiksi toimistopalvelua pystytään antamaan myös englannin kielellä, ehkä myös verkkosivuille voisi lisätä englanninkielistä ingormaatiota kursseista.

Minusta tuntuu olevan hyvillä kantimilla...eläkeläisille ja maahanmuuttajille on kursseja.

Jokainen saa opiskella opistossa sukupuoleen katsomatta. Opetustarjonta ei saa olla naisia syrjivää esim. käsityön opetustarjontaa täytyy olla opistossa. Erikoista, että kysytään mitä sukupuolta edustat. Eikö ole sama kuka opistossa opiskelee. Ihmisiä me kaikki olemme. Miksi tästä tehdään numero. Ei muissakaan kulttuurilaitoksissa kysytä käyttäjien sukupuolta. Opiskeltaessa opettajat kohtelevat kaikkia saman-arvoisesti. Miksi kurssitarjonnassa ja ilmoittautumisessa tehdään tästä numero.

Mielestäni tilanne on hyvä noin yleensä. Työväenopiston kursseilla on naiset selvästi ylliedustettuina kursseilla joten saisi olla enemmän miehiä opiskelijoina ja opettajina. Enemmän kursseja jotka kiinnostavat miehiä, tekniikkaa, autoilua, remonttihommia, urheilua (esim. luentoja Englantilainen jalkapalloliigan historiasta tms.).

opettaja opettaa tasapuolisesti riippumatta sukupuolesta tms. Naisvaltaisilla aineilla on luonnollista, että miehiä tulee vain kiinnostuksen mukaan. Kurseja sen mukaan mikä on suosittua, ei järjestetä niitä väkisin tasa-arvon vuoksi

Kunnioitamalla esimerkiksi.

Lisää verstaattilaa, sekä ohjattuun tekemiseen että omatoimiseen tekemiseen. Harvalla on mahdollisuus kaupungissa tiloja harrastaa teknistä työtä.

Mielestäni kurssien vaihtuvuus olisi hyväksi. Joistakin taidekursseista on muodostunut liiaksi saman toisensa hyvin tuntevan toveripiirin keskustelukerhoja, joihin uusien opiskelijoiden voi olla epämukava tulla mukaan taidetta tekemään. Tämä liittyy sukupuoleen sikäli, että nämä toveripiirit ovat tyypillisesti naisista koostuvia ja he keskustelevat tuntien aikana muistakin kuin "yleisistä" aiheista (uutiset jne), esim. henkilökohtaisista ihmissuhteistaan, perheistään ja jopa synnytyksistään ja muista naisten intiimeistä asioista. Tällaisissa tilanteissa kurssin yhden tai kahden miesopiskelijan olo on erittäin epämukava. Sanalla sanoen työväenopiston opiskeluilmapiiirissä tulisi korostaa sukupuolineutraaliutta vaikka valtaosa kurssilaisista onkin naisia.

Hyvä mielestäni jo nyt.

Koska opiskelijoiden enemmistö on naisia täytyisi kurseja markkinoida enemmän miehille.

Jakamalla tietoa uusista sukupuolen määritelmistä, pitämällä yllä keskustelua tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

Ottamalla tasapuolisesti miehiä ja naisia opiskelemaan. Kaipa se niin onkin jo

Tarjoamalla miehille työpajoja yms joissa opetettaisiin kuinka itse huoltaa autoa tms muita seikkoja, joita ei opi esim henkilöt joilla ei omaa isää opettamassa

Ehkä tarjoamalla erityisryhmille suunnattua opetusta enemmän tai yksinkertaisesti markkinoimalla heille tehostetusti opetustilaisuuksia. Siis mitään perustavanlaatuista puutetta työväenopistolla ei ole tasa-arvon toteutumisessa. Kurssien kysyntä vaan joiltakin osin ohjautuu naispainotteiseksi. Naiset kun ovat tässäkin opiskelulajissa miehiä aktiivisempia. Keskeisen opistotalon remontin jälkeen tilat on mielestäni erittäin esteettömiä, joten sekään ei ole tasa-arvoeste.

Painottaa paremmin kurssien sopivuutta kaikille ja tuoda esiin esim. miehiä käsityön parissa ja räätälöidä toiselle sukupuolelle kurssseja alueisiin, joissa on perinteisesti vain esim naisia vaateompelussa

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on muitakin asiat kuin sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen tai etninen tausta: Opisto voisi kiinnittää huomiota miten tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kohtelee henkilökuntaansa. Yt-käsittelyissä määräaikaista ja osa-aikaisia tulee kohdella yhdenvertaisesti toistaiseksi työsuhteessa olevien kanssa. Työsopimuslaki kieltää työntekijöiden asettamisen erilaiseen asemaan määräaikaisten työsuhteen tai osa-aikaisen työsuhteen perusteella.

onko sekin opiston tehtäviä?

On vaikea sanoa.
